

Bingöl'den iki *Origanum* L. (Lamiaceae) Taksonunun Uçucu Yağ Kompozisyonu

Ömer Kılıç¹, Hayri Güneş², Nevzat Esim¹

¹Bingöl Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu, Bingöl

²Bingöl Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Bingöl

Sorumlu yazar e-posta: hayrigunes12@hotmail.com

Origanum L. cinsi Türkiye'de 23 tür 32 takson ile temsil edilip, *Origanum* kelimesi Yunanca süsü anlamındadır. Türkiye'de doğal olarak yetişen veya kültürü yapılan *Origanum* taksonları tıbbi ve aromatik özellikte olup, çoğunlukla baharat ve halk ilacı olarak kullanılmaktadır. Aynı zamanda ticari öneme sahip olup büyük miktarlarda ihraç edilen bir bitkidir. Dünya ve ülkemiz baharat bitkileri ticaretinde *Origanum* taksonları önemli bir rol oynamaktadır ve bu cinsin taksonları daha çok Akdeniz ikliminin hakim olduğu yerlerde yayılış göstermektedir. Bu cins içerisinde yer alan *Origanum vulgare* L. türü en fazla çeşitlilik gösteren bir tür olup, bu türün; subsp. *gracile* (K.Koch) Ietswaart, *hirtum* (Link) Ietswaart, *vulgare*, ve *viride* (Boiss.) Hayek olmak üzere dört alttürü bulunmaktadır. Bu çalışma ile Bingöl'de doğal olarak yayılış gösteren *O. vulgare* L. subsp. *gracile* (K.Koch) Ietswaart ve *O. acutidens* L. bitkilerinin kurutulmuş toprak üstü kısımlarının uçucu yağ içeriği, kemotipi ve farklı amaçlarla yararlanma potansiyelinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmada Bingöl'den doğal habitatlarından toplanmış olan *O. vulgare* subsp. *gracile* ve *O. acutidens* taksonlarının kurutulmuş olan toprak üstü kısımlarının uçucu yağ kompozisyonu HS-SPME metodu ile belirlendi. Bu çalışmanın sonucunda *O. vulgare* subsp. *gracile* ve *O. acutidens* taksonlarından sırasıyla otuz yedi ve otuz dokuz bileşen tespit edildi. Timol (% 32.8) ve karvakrol (% 28.8) *O. vulgare* subsp. *gracile*'nin; timol (% 35.2) ve gamma-terpinen (% 23.1) ise *O. acutidens*'in ana bileşenleri olarak tespit edildi. Sonuçta, *O. vulgare* subsp. *gracile*'nin kemotipleri timol ve karvakrol; ve *O. acutidens*'in ise timol ve gamma-terpinen olarak belirlendi. Buna ek olarak bu çalışma ile çalışılan bitkilerin uçucu yağ içerikleri bakımından önemli veriler ortaya konularak sonuçlar kemotaksonomi, doğal ürünler ve potansiyel kullanım alanları açısından tartışıldı.

Anahtar Kelimeler: *Origanum*, essential oil, timol, karvakrol, gamma-terpinen